

Sklepi zavezujejo organizacije in posameznike

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kljub temu, da so v prvem polletju sredstva za reprodukcijo naraščala bolj kot dohodek, gre to bolj na račun naraščanja samoupravno dogovorjenih obveznosti, ki so vezane na dohodek, medtem ko se lastna akumulativnost ni povečala.

V nadaljevanju svojega poročila je opozorila na večja odstopanja pri izvajanju investicij, sprejetih s srednjeročnim načrtom za obdobje 1976 — 1980, oziroma s smernicami za letošnje leto ter opredelila odprte probleme v zvezi z investicijami. Ob zaključku je še analizirala stanje v tozidih, ki so polletno poslovnanje zaključili z izgubo, in ugotovila, da se stanje sedaj zboljšuje.

NI ODPSTOPANJ OD POLITIKE ZVEZE KOMUNISTOV

Jože Leskovec, sekretar OK, se je v svojem prispevku omejil na delo skupine, ki je obiskala 18 ozdov v naši občini z namenom, da v konkretnih sredinah dobi kar najbolj celovit pogled v gospodarske in politične razmere.

Delovna skupina se je povsod zanimala za vlogo in aktivnost članov pri reševanju ciljev stabilizacije in za odgovornost pri uresničevanju sklepov. Pri tem je ugotovila, da so imeli konkretne zadolžitve le tisti komunisti, ki so za to odgovorni po svoji poslovni in vodstveni funkciji. Aktivnost OO ZK na tem področju torej ni bila zadovoljiva. Pomanjkanje surovin, reprodukcijskega materiala in rezervnih delov je težava, s katero se srečujejo v skorajda vseh ozdih. Vendar velja pri tem ugotoviti, da so s pravočasnim in aktivnim vključevanjem vseh delavcev v reševanje teh težav marsikje te probleme tudi rešili ali jih vsaj omilili.

Ko je omenil ugotovitve delovne skupine v zvezi s srednjeročnim planiranjem, je Jože Leskovec dejal: Izdelava in priprava planskih dokumentov še ni prišla povsod v širšo obravnavo in v mnogih sredinah je šele na ravni poslovnih organov in strokovnih služb. V načrtih je opaziti elemente stabilizacije, vendar postavljajo v večini primerov kot pogoj redno dobavo surovin in reprodukcijskih materialov. Pri tem se upravičeno postavlja tudi vprašanje o realnosti srednjeročnih načrtov SIS. Pa ne samo to: v ozdih so prišli dokumenti, iz katerih ni razvidno, kakšne so obveznosti in kakšna je stopnja rasti. Zato ni čudno, da delavci take dokumente zavračajo.

Eno izmed področij, ki ga v tem trenutku ne obvladujemo, je politika cen. Ni bilo ozda, ki smo ga obiskali, da ne bi letos iz takšnih ali drugačnih razlogov višal cene svojim izdelkom ali storitvam. Kot vzrok za povišanje cen

navajajo podražitve surovin in reprodukcijskih materialov.

Pozitivni rezultati se kažejo v zunanjetrgovinski menjavi, zmanjšanju uvoza in povečanju izvoza, kar kaže, da se na tem občutljivem področju dajo doseči konkretni rezultati.

V zvezi z dohodkovnim povežovanjem in združevanjem dela in sredstev je bilo mnogo kritičnih pripomb in lahko ugotovljamo, da je to tudi naša šibka točka. Ponekod so odkrito povedali, da je to pri njih še samo ideja, drugod spet, da že pri najnujnejših svlaganjih ni uspehov.

Ko je posredoval ugotovitve delovne skupine v zvezi z gibanjem OD, je Jože Leskovec rekel: Osebnih dohodki se gibljejo v odvisnosti od dohodka in bodo tudi tam, kjer so kršili družbeni dogovor in resolucijo, do konca leta ta gibanja uskladili ali s povečanjem dohodka ali s proračunom.

Posebno pozornost je posvetila delovna skupina vprašanju, kako so se ozdi vključili v sistem usmerjenega izobraževanja in ugotovila, da to v združenem delu ni bilo zadovoljivo. Ugotovitev potrjuje tudi dejstvo, da so le redki ozdi vključeni v posebne izobraževalne skupnosti.

Svoje poročilo je Jože Leskovec zaključil tako: Ko ocenjujemo resnost sedanjih gospodarskih razmer, velja poudariti, da smo v naši družbi podobne primere v preteklosti presegli s tem, da je ZK vedno našla nove perspektive in rešitve v razvoju

našega ekonomskega in političnega sistema. Mednarodna gospodarska in politična situacija in notranje razmere ne dopuščajo odstopanja od politike ZK. Zato ne smemo dopustiti, še manj pa delovati tako, da bi nas teža ekonomskih problemov vodila stran od političnega sistema socialistične samoupravne demokracije.

SREDNJEROČNI NAČRTI V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Janez Lah je razpravljal o pripravi osnutkov samoupravnih sporazumov o temeljih plana SIS družbenih dejavnosti na ravni občine in mesta, ki so v javni razpravi. Pri tem je poudaril: Glede na analizo razvoja družbenih dejavnosti in oceno možnosti razvoja v naslednjem srednjeročnem obdobju moramo izpostaviti uveljavljanje celodnevne osnovne šole, gradnjo objektov družbenega standarda na prednostnih področjih in sočasno gradnjo stanovanjskih sosesk s spremljajočimi objekti. Kljub intenzivni gradnji nismo uspeli zagotoviti osnovnih prostorskih možnosti za celodnevno osnovno šolo. Ob ugotovljenih prostorskih možnostih pa smo spregledali vrsto elementov celodnevne šole, ki bi jih mogli in morali vnašati v programe dela osnovnih šol, torej realizirati naloge, sprejete pred petimi leti. Poudariti pa je treba, da uvajanje elementov (vključevanje društev in družbenih organizacij ter KS v neposredno izvajanje programov šol, priprave na prehod, ki niso le enomesečna) ne moremo naložiti le na pleča delavcev v osnovnih šolah, čeprav so nosilci pobud in vezni člen. Potrebno pa je ponovno podčrtati nezaviljivo kadrovske problematiko, ki ob pomembne akcije ZK za vpis v kadrovske šole pred leti ni doživela novih neposrednih akcij. Kvalitetnejša vzgoja in izobraževanje postajata vedno ostrejša vprašanja uporabnikov in izvajalcev in je osnova uspešnejšega izobraževanja za delo in kvalitetnejšo realizacijo osnovnih vzgojno-izobraževalnih smotrov. Da pa bi uspeli z uvajanjem celodnevne šole v bodočem srednjeročnem obdobju, je potrebno poleg prostorskih možnosti še danes spodbuditi akcijo na ravni občine do krajevnih skupnosti, ki postajajo temeljno mesto koordiniranja za prepletanje programov življenja in dela v šolah. Ko je razpravljal o problemih na področju vzgoje in varstva predšolskih otrok, je Janez Lah sodil: Opozoriti velja še na vlogo delavcev v VVO, v krajevnih skupnostih, kjer opravljajo delo, ki ne more biti pretežno omejeno na sprejete »srečne« otroke, temveč je ob akciji potrebno vključiti vse 5-letne otroke v organizirane dejavnosti, pri čemer je potrebno sodelovanje osnovnih organizacij ZK in komunistov, da bi z novimi organizacijskimi in vsebinskimi oblikami dosegli čimvečjo vključenost zunanjih otrok, in to ne samo ob vsakoletnem tednu otroka ali mednarodnem letu otroka.

Ob zaključku je Janez Lah podčrtal, da je izdvojil le grške probleme in da je namerno izpustil aktivnosti ob akciji človek — delo — kultura. Spodbuditi je samo želel enotno akcijo za zagotavljanje osnovnih možnosti ali enoten ukrep.

Sodelujoč v razpravi, med njimi predsednik aktivna neposrednih samoupravljalcev, ki je posredoval konferenci ugotovitve aktivna, in predstavnik občinskega sveta ZS, ki je poročal, kako se je sindikat vključil v stabilizacijska prizadevanja, so uvodne referate dopolnili.

Predsednik občinske konference ZK Dima Kodarin je ob koncu formalizacijske, ugotovitve in sklepe, ki so obvezujoči za vse osnovne organizacije in komuniste v občini.

SAL

FINANCIRANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Dogovoriti se o interesih krajanov

Zdaj je že jasno, da bo treba z novim načinom financiranja krajevnih skupnosti še nekoliko počakati, saj je predlog, ki je bil v javni razpravi, kar precej pomanjkljiv in neizdelan. Angelca Butenko, ki že vrsto let dela v KK SZDL Moste, je o financiranju krajevnih skupnosti povedala naslednje:

»Najprej bi se morali odločiti, kakšno krajevno skupnost želimo imeti. Ali takšno, kot smo zapisali v ustavi in drugih pomembnih družbenopolitičnih dokumentih, ali pa tako, ki bi bolj ustrezala birokraciji in posameznim strokovnim službam.

Šele potem namreč lahko ugotovimo, katere so tiste naloge, ki naj bi jih v krajevni skupnosti opravljali, pa tudi koliko denarja potrebujemo za njihovo uresničitev.

Mislím pa, da je v gradivu, ki smo ga imeli na voljo za javno razpravo, še precej proračunske

miselnosti. 'Glavarina' je danes resda preživela, toda pred šestimi leti, ko smo jo uvedli, še nismo imeli tako organiziranih samoupravnih interesnih skupnosti kot danes. Zato so nekatere naloge, ki smo jih včasih opravljali v krajevnih skupnostih in za njihovo izvedbo dobili tudi denar, zdaj v načrtih SIS. Uresničitev marsikatero nalogo pa je še vedno odvisna od krajanov. In ker se denar za te naloge nabira pri samoupravnih interesnih skupnostih, moramo zdaj, če ukinjamo glavarino, ugotoviti, katere so te naloge. Po mojem mnenju bi moral proračunski način financiranja še vedno ostati za redne dejavnosti krajevne skupnosti. To so na primer funkcionalni izdatki, delovanje delegatskega sistema in ljudski odpor ter družbena samozasčita.

Sicer pa mislim, da bi se morali o zadevah, ki so v interesu nas krajanov, predvsem dogovoriti sami. Morda bi morali bolj pomeniti vaške krajevne skupnosti. Tam ugotovijo, da npr. nimajo vodovoda, pa se o tem pogovorijo, zberejo denar zanj in ga naredijo. S takim dogovarjanjem bi lahko v krajevni skupnosti zbrali več denarja kot s kakršnimkoli predpisom.

D. J.

Osnutki ustavnih amandmajev

Izhajajoč iz vsega, kar v praksi in ustavi zavira uresničevanje kolektivnega dela in odgovornosti, smo se v vseh socialističnih republikah in pokrajinah lotili dela oblikovanja ustavnih dopolnil. Besedila osnutkov amandmajev se skoraj povsod že izoblikovana in če je med seboj primerjamo, vidimo, da skušajo vse republike in pokrajine z amandmaji na enak ali vsaj zelo podoben način urediti zadeve, pomembne za krepitev in razvoj kolektivnega dela, odločanja in odgovornosti. Nekatere razlike, ki se pri tem opažajo, niso takšne, da bi kazale na različnost razumevanja teh zadev v posameznih republikah in pokrajinah.

Predvidoma bodo osnutke dopolnil k ustavam republik in pokrajin oblikovali do konca novembra (v Sloveniji je določitev osnutka dopolnil k ustavi SRS na dnevnem redu zasedanj vseh zborov 22. oktobra), skupaj z dopolnili k zvezni ustavi pa bodo nato dopolnili republikah in pokrajinskih ustav dane v javno razpravo. Le-to bo organiziral SZDL, v njej pa bi se dotaknili tudi obravnavanja vseh aktualnih družbenogospodarskih in političnih zadev.

C. G.

Pred štiridesetimi leti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Obravnavali so tudi zunanjepolitični položaj in ugotavljali, da se po »anšlusu« (marca 1938), ko je bila razdeljena Čehoslovaška, ter napadu na Poljsko (septembra 1939), okupaciji Danske, Norveške, Nizozemske, Belgije, Luksemburga in Francije s strani nacistične Nemčije, tudi Jugoslaviji — ki je na drugi strani imela fašistično Italijo, le-ta pa je okupirala Albanijo in napadla Grčijo — ne obetajo najboljši časi, saj tedanja vlada Cvetković — Maček navezuje vedno tesnejše stike tako z Nemčijo kot z Italijo. Delegati, izvoljeni na teh konferencah, so zastopali 6.455 komunistov na V. državni konferenci v Dobravi pri Zagrebu od 19. do 23. oktobra 1940. V petih dneh je 110 delegatov slišalo enajst referatov. Dejavnost partije v obdobju od 4. kongresa (1928) do V. državne konference je analiziral generalni sekretar CK KPJ Josip Broz Tito: »Poudariti moram, da se je partiji navzlic vsemu posrečilo povezati se z različnimi množičnimi organizacijami, dobiti vpliv v njih in prepričati množice, da so komunisti v resnici najdoslednejši borci za pravice, svobodo in neodvisnost ljudstva.«

Slovenske komuniste je zastopalo 13 delegatov, ki so bili izvoljeni na Vinjah nad Dolskim. V Zagrebu so trije od njih imeli referate. Edvard

Kardelj je seznanil prisotne s politiko partije do dogodkov tako v tujini kot doma ter z vsebino sporazuma, ki je bil sklenjen leta 1939 med nacistično Nemčijo in Sovjetsko zvezo. Boris Kidrič je v svojem referatu o agitaciji in propagandi poudaril vlogo tiska, tako letakov kot tudi časopisa Proleter. Vida Tomšič pa je obravnavala vlogo žene v tedanji družbi in zahteve žena po političnem in ekonomskem enakopravnem položaju v družbi.

V drugih referatih je bil govor o nacionalnem, sindikalnem, kmečkem in mladinskem vprašanju. Delegati so bili seznanjeni tudi s položajem in vplivom partije v vojski ter z delom članov v organizaciji Ljudska pomoč.

Svoje delo so zaključili z volitvami novega vodstva, CK KPJ, za generalnega sekretarja je bil izvoljen Josip Broz Tito, ki je zaključil konferenco z besedami: »Prihodnja konferenca — v državi, osvobojeni socialnega in nacionalnega zatiranja.«

Referati, razprave in resolucije, s katerimi so želeli seznaniti člane partije in vse napredno misleče v Jugoslaviji s tedanjim položajem v svetu in doma ter z nalogami, ki jih čakajo, ko grozi nevarnost državi, zlasti od sil osi, so udeležencem V. državne konference pripomogli pri njihovem nadaljnjem delu v boju proti buržoaziji in okupatorju.

T. KLEPAC

BILEČANKA — SIMBOL

(Nadaljevanje s 1. strani)

Še posebno zanimivo je bilo njegovo srečanje s Todorjem Vujašinovičem-Tošom, ki je besedilo Bilečanke prevedel v srbohrvaščino. Dolgo je namreč tudi Apih mislil, da jo je prevedel Moša Pijade, saj je prvi tekst predal njemu.

Pogovori med Vujašinovičem, Apihom, Pepco Kardelj in drugimi so bili za vse prisotne svojevrstna ura zgodovine. In kot je v navadi, človek pozablja na vse hudo in skuša vse obrniti na bolj vedro stran. Če smo si po pripovedi internirancev predstavljali, da vse skupaj le ni bilo tako hudo, se je ta naša predstava razblinila kot milni mehurček, ko smo si po odprtju razstave fotografij in dokumentov o koncentracijskem taborišču Bileča 1940 ogledali, kako kruto so zandardji ravnali z zaporniki. Zanimivo je bilo slišati pripoved Toše Vujašinoviča o nekem žandarju (menda je bil celo med višjimi v taborišču, a si žal nisem zapomnil ne njegovega imena ne njegove funkcije), ki se je udeležil NOB in postal oficir JLA. Po vojni bi moral v Nišu predati prapor Moši — le-ta pa se je precej razburil in porabili so kar nekaj časa, da so ga pomirili. Zlasti Mošo so namreč v tem

taborišču silno maltretirali.

V sklopu manifestacije revolucionarnih pesmi je bila tudi promocija knjige Prvi udarni Nedje Parežanina in Slava Stijačića. Knjiga govori o prvem hercegovskem udarnem bataljonu, katerega prvi komandant je bil znani Vlado Šegrt. S svojim prispevkom je Vlado Šegrt tudi dodatno osvetlil nekaj podrobnosti, ki so mu morda pri dajanju podatkov za knjigo ušli. Prve izdave knjige so podelili vsem preživelim borcem tega znane bataljona, pa tudi vsem družinam padlih borcev.

In kaj naj rečemo o končni prireditvi? Bila je zares enkratna. Kot rdeča nit se je skoz vso prireditev prelivala Bilečanka in predlagamo, da si to ogledate ob 29. novembru, saj jo je v celoti posnela ekipa RTV Sarajevo.

Morda za konec le še to. Svečanosti bi se morali udeležiti vsi preživeli interniranci, vendar je prišlo pri posredovanju vabil do kratkega stika. Kljub izredni prizadevnosti organizatorjev so namreč mnogi dobili vabila prepozno, tako da žal v Bilečo niso prišli.

Program bivanja je bil precej natrpan, vendar smo imeli dovolj časa, da smo se pogovorili o nadaljnjem sodelovanju dveh pobratenih občin.

IVO GAJIČ

ODLOČNEJE PROTI POMANJKLJIVOSTIM

(Nadaljevanje s 1. strani)

To velja predvsem za sistem nagrajevanja po delu, ki naj bi na objektivni način zagotovil ugotavljanje stvarnega prispevka k delu in rezultatom dela posameznih struktur delavcev, predvsem tistih, ki opravljajo strokovno administrativna in organizacijska dela. Splošna ugotovitev v razpravi pa je bila, da slednje ovira hitrejšo uveljavljanje načela delitve po delu.

Izpostavljeno je bilo tudi izredno hitro spreminjanje pogojev gospodarjenja, kar je resna ovira za uveljavljanje sistema delitve po delu, saj v mnogih primerih delavci nimajo vpliva na te pogoje; pri-

stojni organi pa morajo pripraviti dodatna merila in kriterije pred sprejemom obeh dogovorov. Prav tako so razpravljavci menili, da uresničevanje delitve po delu zelo zavira pomanjkanje učinkovite sistema, ki bi zagotavljalo vsaj približno uresničevanje nagrajevanja po načelu: za približno enako delo približno enak osebni dohodek.

Na seji so razpravljali tudi o rezultatih gospodarjenja v I. polletju in sprejeli operativni delovni program občinskega sveta ZS. Obravnavali so tudi vzroke izgub vseh 6 TOZD, ki so v I. polletju izkazale izgubo, in ukrepe za odpravo letih.

MARIJANA ŠTURBEJ

Ne le v materialno proizvodnjo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Bolj kot doslej je nakazano sodelovanje na ravni medobčinskih skupnosti za zaposlovanje. Tudi solidarnost med občinami bo obstajala še naprej. Denar iz občin, ki imajo veliko industrije, naj bi se preliv v tiste, ki ne bodo s prispevnimi stopnjami zbrale dovolj denarja za svoje redno delo. Čutimo pa tudi potrebo po usklajenem delu med občinskimi skupnostmi za zaposlovanje v Ljubljani. Zato pripravljamo ustanovitev mestne skupnosti, ki sicer z zakonom ni določena. Tudi sodelovanje z združenim

delom naj bi bilo stalno. Letos smo namenili nekaj denarja za dokvalifikacijo in prekvalifikacijo nekaterih delavcev iz delovnih in temeljnih organizacij naše občine. To je namreč v zvezi s preobrazbo našega gospodarstva.

Mi smo industrijska občina in najbrž zato bolj občutimo pomanjkanje nekaterih poklicev. Kakšne so tu naloge skupnosti za zaposlovanje?

Za deficitarne poklice, ki ne zahtevajo višje izobrazbe, lahko pridobivamo delavce na način, ki sem ga omenil že prej. Za vse druge poklice pa je treba pač redno izobraževati. Pri vsem tem sodeluje

tudi naša skupnost. Ko smo obravnavali letne zaposilne bilance, smo delovnim organizacijam priporočili, naj ne zaposlujejo le nižje kvalificirane delavce, temveč naj posodobijo industrijske postopke, tako da bodo potrebovali predvsem višje kvalificirane delavce. Letos je večina delovnih organizacij res načrtovala tako.

V naši občini imamo tudi društvo kadrovskih delavcev. Kakšno je sodelovanje skupnosti z njim?

Nekatere naloge smo že reševali skupaj, želimo pa si še tesnejših stikov z njim. V prihodnje naj bi tudi mi obravnavali njihov letni delovni načrt, tako da bomo tesneje povezani s kadrovsko politiko v združenem delu.